

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 19/2024
11.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., које заступа Војислав Џоковић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице Ваљево, коју заступа Саша Драјић, адвокат из ..., ради поништаја уговора, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 245/20 од 10.02.2020. године у седници одржаној дана 11.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 245/20 од 10.02.2020. године у делу првог става изреке којим је делимично усвојен евентуални тужбени захтев и поништен члан 5. тачка 5.6. уговора о раду број ... од 25.11.2017. године и у том делу одбија жалба тужилаца и потврђује први став изреке пресуде Основног суда у Ваљеву П1 287/18 од 26.11.2019. године.

Свака странка сноси своје трошкове другостепеног и ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 287/18 од 26.11.2019. године, првим ставом изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца АА из Ваљева, којим је тражен поништај као незаконитог уговора о раду ОБВ ... од 29.11.2017. године, закључен између тужиоца и тужене. Другим ставом изреке одбачена је тужба тужиоца ББ којом је евентуалним тужбеним захтевом тражен поништај као незаконитог уговора о раду број ... од 05.12.2017. године закључен између тужиоца и тужене. Трећим ставом изреке одбачена је тужба тужиље ВВ у погледу евентуалног тужбеног захтева за поништај као незаконитог уговора о раду број ... од 20.12.2017. године, закљученог између тужиље и тужене. Четвртим ставом изреке обавезани су тужиоци ББ и ВВ да туженој на име трошкова парничног поступка исплате износ од 113.250,00 динара са законском затезном каматом до 26.11.2019. године до исплате, док је у односу на тужиоца АА одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 245/20 од 10.02.2020. године, првим ставом изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Ваљевоу П1 287/18 од 26.11.2019. године у делу првог става изреке којим је одбијен део евентуалног тужбеног захтева, па је поништена одредба члана 5. тачка 5.6. уговора о раду број .. од 29.11.2017. године, док је у преосталом делу првог става изреке одбијена као неоснована жалба тужилаца поднета против одбијајућег дела евентуалног тужбеног захтева да се у целости поништи уговор о раду број .. од 29.11.2017. године и у том делу је првостепена пресуда потврђена. Другим ставом изреке одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена су решења садржана у другом и трећем ставу изреке првостепене пресуде. Трећим ставом изреке првостепена пресуда је преиначена у делу четвртог става изреке тако што је у односу на тужиоца ББ и ВВ и тужену одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка, док је у преосталом делу четврти став изреке потврђен, а жалба тужилаца одбијена као неоснована. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, побијајући другостепену пресуду у преиначујућем делу првог става изреке.

Решењем Врховног касационог суда Рев2 2033/20 од 09.09.2020. године, првим ставом изреке, није прихваћено одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 245/20 од 10.02.2020. године, као изузетно дозвољеној. Другим ставом изреке одбачена је као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 245/20 од 10.02.2020. године.

Против решења Врховног касационог суда тужена је поднела уставну жалбу па је одлуком Уставног суда Уж 1696/21 донетом на седници већа одржаној дана 07.03.2024. године, првим ставом изреке уставна жалба усвојена тако што је утврђено да је другим ставом изреке решења Врховног касационог суда Рев2 2033/20 од 09.09.2020. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правно средство зајамечно чланом 36. став 2. Устава Републике Србије, док је другим ставом поништено решење Врховног касационог суда Рев2 2033/20 од 09.09.2020. године у другом ставу изреке и одређено да Врховни суд поново одлучи о ревизији подносиоца уставне жалбе.

Приликом поновног одлучивања о ревизији тужене Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 са изменама и допунама) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, после брисања правног претходника туженог Здравственог центра Ваљево, тужилац је са туженом као новим послодавцем дана 29.11.2017. године закључио уговор о раду број ... на основу кога је наставио рад у радном односу на неодређено време на радном месту начелника Службе за На основу одредбе члана 2. уговора тужилац је послове обављао са скраћеним радном

временом од 36 сати недељно. Чланом 5. тачка 1. уговора било је прописано да се основна зарада запосленог утврђује на основу цене рада за најједноставнији рад и коефицијента утврђеног Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запосленима у јавним службама, док је чланом 5. тачка 5. и 6. уговора било предвиђено да се основна плата и додаци на плату рачунају на просечан фонд часова рада од 174 сата месечно. При овако утврђеном чињеничном стању првостепени суд је пресудом П1 41/18 од 08.07.2019. године одбио као неоснован тужбени захтев за утврђење ништавости предметног уговора о раду (у ком делу је пресуда правоснажна а усвојио евентуалне тужбене захтеве тужилаца и поништио као незаконите уговоре о раду у целисти, у ком делу везаном за евентуални тужбени захтев је првостепена пресуда била укинута.)

Приликом поновног одлучивања првостепени суд је тужбе тужилаца ББ и ВВ, као неблагоприятне, одбацио другим и трећим ставом изреке своје одлуке, док је евентуални тужбени захтев за поништај као незаконитог уговора о раду тужиоца АА првим ставом изреке одбио као неоснован, налазећи да норме садржане у члану 2. и члану 5. став 6. уговора о раду не представљају измену уговорених услова рада из члана 171. Закона о раду, који би условио обавезу послодавца да сходно члану 172. став 1. Закона о раду запосленом понуди закључење анекса уговора о раду.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда, па је првостепену одлуку делимично преиначио тако што је поништио одредбу члана 5. тачка 5. и 6. уговора о раду број ... од 29.01.2017. године закљученог између тужиоца АА и тужене. У образложењу је навео да се на права и обавезе запослених у здравственим установама у смислу члана 172. Закона о здравственој заштити примењује Закон о раду као матични закон у области рада, уколико Законом о здравственој заштити није другачије одређено, али да се у погледу начина утврђивања плата, додатка накнада и осталих примања, примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама, чијим је чланом 2. регулисано да се плата запослених утврђује на основу основице за обрачун плата, коефицијента, додатака на плату и обавеза на основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање, с тим што сходно члану 3. истог закона основицу за обрачун плате утврђује Влада Републике Србије. Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, чланом 13. је предвиђено да се запосленима који раде на нарочишто тешким, напорним и за здравље штетним пословима на којима је поред примене одговарајућих мера безбедности и заштита живота и здравља на раду и средстава и опреме личне природе повећано штетно дејство на здравље запосленог, скраћује радно време сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, а чланом 38. став 2. истог колективног уговора прописано је да се дужина радног времена између осталог за трећу групу послова одређује у трајању од 36 сати недељно. Тужиоцу АА чланом 2. уговора порописано је да ће послове и задатке на свом радном месту обављати са скраћеним радним временом у трајању од 36 сати недељно, док је чланом 5. тачка 5. 6 уговора предвиђено да се основна плата и додаци на плату рачунају на просечан фонд часова 174 часа месечно. На основу наведеног чињеничног стања и цитираних законских одредби другостепени суд је закључио да би у том случају обрачун увећане плате запосленом за часове дежурства и друге облике прековременог рада био реализован на основу умањене основне плате, јер би се количник обрачунавао на основу радне недеље од 40 часова уместо 36 часова недељно, сагласно чему је првостепену одлуку у том делу преиначио тако што је уговор поништио у члану 5.

тачка 5.6. У престалом делу уговора, конкретно у односу на члан 2. и члан 5. став 6. другостепени суд је нашао да те одредбе не представљају измену уговорених услова рада из члана 171. Закона о раду, због чега тужена није била дужна да сходно члану 172. став 1. Закона о раду тужиоцу понуди измену уговорених услова рада.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом тужене основано указује да је побијана пресуда донета у другом степену заснована на погрешној примени материјалног права, због чега је сходно члану 416. став 1. ЗПП одлучио као у првом ставу изреке ове пресуде.

Чланом 171. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 са изменама и допунама) прописано је да послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада по правилима из члана 171. Закона о раду ради премештаја на други одговарајући посао, у друго место рада код истог послодавца и ради упућивања на рад на одговарајући посао код другог послодавца ако је запосленом који је вишак обезбедио остваривање права из члана 155. став 1. тачка 5. тог закона, ради промене елемената за утврђивање основне зараде, радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и других примања запослених садржаних у уговору о раду и у другим случајевима утврђеним законом, општим актом и уговором о раду.

Чланом 172. став 1. Закона о раду утврђена је обавеза послодавца да у случају закључења анекса уговора о раду из наведених разлога запосленом достави писано обавештење које садржи разлоге за понуђени анекс уговора, рок у коме запослени треба да се изјасне, а који не може бити краћи од осам радних дана и правне последице које могу настати услед непотписивања анекса.

Чланом 2. став 2. тачка 1. уговора о раду закљученог између тужиоца АА и тужене под бројем .. од 29.11.2017. године прописано је да ће послове и радне задатке на радном месту из члана 1. овог уговора запослени обављати са скраћеним радним временом у трајању од 36 сати недељно, а чланом 1. став 1.1 предвиђено је да тужилац ради на радном месту начелника Службе за

Чланом 5. став 5.6 предвиђено је да се основна плата и додаци на плату из члана 5. овог уговора рачунају на просечан фонд часова рада од 174 часа месечно.

Међу парничним странкама није спорно да је тужилац АА предметни уговор о раду са туженим закључио на основу уговора о раду и пратећих анекса закључених са претходним послодавцем, Здравственим центром Ваљево, да је у радном односу код тужене на неодређено време и да уговор о раду и анекси тог уговора закључени са претходним послодавцем нису садржали одредбу спорног члана 5. став 5.6. према којој се основна плата и додаци на плату рачунају на просечни фонд часова рада од 174 сата месечно. Међутим, како првостепени суд правилно закључује, начин обрачуна основне плате и додатака на плату уз примену пуног фонда радних сати месечно, а не фонда од 144 радна сата месечно (скрећено радно време од 36 сати недељно) не представља измену уговорених услова рада која би у смислу цитираних одредби Закона о раду условила обавезу послодавца да запосленом понуди закључење анекса уговора о раду.

Како на основу дате правне аргументације није било основа за поништај спорних уговорних одредби, то је првостепена пресуда потврђена.

Сагласно целокупном успеху странака у спору, применом члана 153. став 2. у вези са чланом 165. став 2. ЗПП, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове другостепеног и ревизијског поступка.

Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић